

- * Zeki SOYPAÇACI
** Ece HARMAN
*** Selcan TÜLÜCE YAKAR
**** Mehmet zgr NİFLIOĞLU
***** Yankı BKE
* İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Nefroloji Bilim Dalı, İzmir
** İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Endokrinoloji Bilim Dalı, İzmir
*** İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Kardiyoloji Ana Bilim Dalı, İzmir
**** İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı, İzmir
**** İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı, İzmir

Anahtar Kelimeler:

Tip 2 Diyabetes Mellitus,
Nefropati, Sol Ventrikül
Kitle İndeksi, Böbrek apları

Key Words:

Type 2 Diabetes Mellitus,
nephropathy, left ventricular
mass index, kidney
measurements

KLİNİK ALIşMA

İZMİR ATATÜRK EĞİTİM HASTANESİ TIP DERGİSİ 2012; 50 (2) 43 - 49

TIP2 DİYABET TANILI HASTALARDA SOL VENTRİKÜL KİTLE İNDEKSİ VE BÖBREK ÇAPLARININ DİYABET REGÜLASYONU İLE İLİşKİSİNİN İNCELENMESİ

The Investigation Of Relationship Among Diabet Regulation,
Left Ventricular Mass Index, Kidney Diameter In Diabetic Patients.

ÖZET

Amaç

Diyabetik hastalarda morbidite ve mortalitenin önde gelen nedeni kardiyovasküler hastalıklardır. Kardiyovasküler hastalıklar, idrar albümin atılımı ile koreledir. Bu hastalarda özellikle diyabetik nefropati ile birlikte sol ventrikül kitle indeksinde artış olduğu bildirilmiştir. Bu çalışmanın amacı, diyabetik hastalarda sol ventrikül kitle indeksini değerlendirmek, bunu HbA1c düzeyleri ve böbrek çapları ile ilişkilendirmektir.

Yöntem

Çalışmaya, İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Endokrinoloji Polikliniğine muayene ve kontrol amaçlı gelen Tip2 Diyabetes Mellitus tanısı almış toplam 73 hasta alındı. Hastaların demografik verileri, boy, kilo ölçümleri, yapılan biyokimyasal ve radyodiagnostik değerlendirmeleri kaydedildi. Ultrasonografi ile hastaların sağ, sol böbrek uzunlamasına, enine çapları ve parankim kalınlıkları; ekokardiyografi ile sol ventrikül internal çapı, sol ventrikül posterior duvar kalınlığı, interventriküler septal kalınlık ve ejeksiyon fraksiyonları ölçüldü. Diyabetik nefropati evrelemesi Mogensen sınıflamasına göre yapıldı. İstatiksel değerlenmede ki-kare testi, Kolmogorov-Smirnov testi, Student-t testi kullanıldı ve pearson korelasyon analizi yapıldı.

Bulgular

Hba1c değerı <%8 olan hastalarda sol ventrikül kitle indeksi değerı, HbA1c değerı>%8 olanlara göre anlamlı yüksek idi (p<0,05). Evre 1 grubuna dahil olgularda sol

Yazışma Adresi:

Ece HARMAN
İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Endokrinoloji Bilim Dalı, İzmir

ventrikül kitle indeksi Evre 2,3,4 olgularınkine göre istatistiksel olarak anlamlı düşük bulundu ($p=0,026$). Evre 1 grubundaki hastaların LVKI skorlarını HbA1C değerine (>8 ve <8) göre grupladığımızda her iki grup arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p=0,059$). HbA1C değeri <8 ve >8 olan hastalar arasında böbrek uzunluğuna çap, transvers çap, parankim kalınlığı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmedi.

Sonuç: Çalışmamızda, tip 2 diyabet tanılı hastalarda, diyabetik nefropatinin ilerlemesiyle birlikte sol ventrikül kitle indeksinin arttığı, böbrek çapları ve parankim kalınlıklarının, HbA1C değerlerindeki değişim ile ilişkili olmadığı tespit edilmiştir. Elde ettiğimiz sonuçlar diyabetik hastalarda böbrek çaplarında küçülme olmadan da böbrek yetmezliği gelişebileceği yönündeki literatür bilgisi ile uyumludur.

SUMMARY

Purpose

Cardiovascular diseases are the leading cause of mortality and morbidity in Diabetes Mellitus Type II patients. Cardiovascular diseases is correlated with urinary albumin excretion. Diabetic nephropathy with left ventricular mass index increase are seen in these patients. The aim of this study is to evaluate left ventricular mass index values of diabetic patients. We planned to investigate the relation between HbA1c ratios and kidney organ measurements.

Method

Seventy-three patients with Type II Diabetes Mellitus at Izmir Atatürk Training and Research Hospital Endocrinology Polyclinic were examined. Demographic values, height, weight, blood biochemistry and radiodiagnostic evaluations were recorded. Right and left kidneys length, width and paranchymal thickness were measured by ultrasound; left ventricular internal radius, posterior wall

width, interventricular septum width and ejection fraction were measured by Ecocardiography. The classification of diabetic nephropathy was performed according to Mogensen Staging. Chi-square test, Kolmogorov-Smirnov test, Student-t test were used as biostatistical analyses. Moreover, Pearson correlation analysis was done.

Results

Left ventricular mass index value was found meaningfully higher in patients with HbA1c ratio <8 than patients having HbA1c ratio >8 ($p<0.05$). Class I group patients with left ventricular mass index lower than that of class 2,3,4 patients was found statistically meaningful ($p=0.026$). The difference between LVMI scores in class I patients with HbA1c >8 and <8 were found insignificant ($p=0.059$). Kidney measurements of patients were not statistically different between in group HbA1c <8 and in group HbA1c >8 .

Conclusion:

In our study, we found that kidney measurement values were not related with the changes in HbA1c values. Thus, kidney failure may develop without kidney measurement changes.

GİRİŞ

Tip2 diyabet tanısı almış hastalarda kardiyovasküler hastalık (KVH) morbidite ve mortalite hızları diyabetik olmayanlara göre daha yüksektir (1,2). KVH morbidite ve mortalitesinin, idrar albümin atılımı ile de ilişkili olduğu düşünülmektedir (3-5). Diyabet tanısı almış olan hastalarda geleneksel risk faktörlerinin yanı sıra kronik böbrek hastalığı (KBH) ile birlikte olan proteinüri, sıvı yüklenmesi, anemi, oksidatif stres ve kronik inflamatuvar süreç gibi durumların varlığı KVH riskini arttırmaktadır (6-8). Diyabet ve KBH bir arada olduğu hasta grubunda, sol ventrikül kitle indeksinde (LVKI) artış ve sol ventrikülsistolik fonksiyonlarında azalma olduğu

bildiri
hipert
miyok
(KKH)
faktör
bir bel
ve kl
ambu
sıkı il
prev
mikro
%51
bağla
korela
katkı
varlıç
çalış

MAT
Hast

Ç

gele
73 r
Hg'n
sağl
kalp
evre
böbr
tara
has
tüm
ölç
rad
edil
(VK
değ
hes
dak
saç
açl
şek
kol
asi
sac
de

bildirilmiştir (9,10). Artmış sol ventrikül hipertrofisi (LVH), ani kardiyak ölüm, miyokardiyal iskemi, koroner kalp hastalığı (KKH) ve kalp yetmezliği için bağımsız bir risk faktörü olması yanında, kaygı verici prognostik bir belirteçtir (5). LVH, kötü prognoz ile birlikte ve klinik kan basıncı ölçümünden ziyade, ambulatuvar kan basıncı ölçümüyle çok daha sıkı ilişkili olduğu gösterilmiştir (11-13). LVH prevalansı normo albüminürik ve mikroalbüminürik tip2 diyabetiklerde sırasıyla %51 ve %75 olarak saptanmıştır (p<0,01). Bu bağlamda böbrek çapları ve LVKI arasındaki korelasyonun incelenmesi, buna HbA1c'nin katkısının araştırılması, mikro ve mikroalbüminüri varlığı ile ilişkinin ortaya konmasına yönelik bir çalışma hedeflenmiştir.

MATERYAL VE METOD

Hasta Seçimi

Çalışmaya, İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Endokrinoloji Polikliniğine muayene ve kontrol amaçlı gelen Tip2 Diyabetes Mellitus tanısı almış toplam 73 hasta dahil edildi. Kan basıncı 140/90mm Hg'nin üzerinde olan ve kan basıncı kontrolü sağlanamamış hastalar, iskemik kalp hastalığı, kalp yetmezliği, romatizmal kalp kapak hastalığı, evre 4-5 kronik böbrek yetmezliği, polikistik böbrek hastalığı, hidronefroz, soliter böbrek, tek taraflı atrofik böbrek, renal arter stenozu bulunan hastalar çalışma dışı bırakıldı. Çalışmaya alınan tüm hastaların demografik verileri, boy, kilo ölçümleri, yapılan biyokimyasal ve radyodiagnostik değerlendirmelerden elde edilen bilgileri kaydedildi. Vücut kitle indeksleri (VKI) ve vücut yüzey alanları (VYA) boy ve kilo değerlerine göre otomatik program kullanılarak hesaplandı. Poliklinik şartlarında en az 15 dakikalık dinlenmeyi takiben oturur vaziyette, sağ koldan kan basınçları ölçüldü. 12 saatlik açlık sonrası alınan kan örneğinde açlık kan şekeri (AKŞ), HbA1C, BUN, kreatinin, total kolesterol, trigliserid, HDL ve LDL-kolesterol, ürik asit, CRP düzeyleri incelenerek postprandiyal 2. saatte alınan kan örneğinde tokluk kan şekeri değerine bakıldı. Sabah alınan ikinci idrar

örneğinde spot idrar protein/kreatinin oranı hesaplandı ve tam idrar tetkiki yapıldı. Ayrıca, 24 saatlik idrar toplanarak mikroalbüminüri, protein ve kreatininklirenans değerleri ölçüldü. Diyabetik nefropati evrelemesi Mogensen sınıflamasına göre yapıldı (Evre 1: GFR hızında artma ve glomerül hipertrofisi; Evre 2: Ek olarak bazal membran kalınlaşması; Evre 3: 20-40 mg/dk'lık mikroalbuminüri; Evre 4: 300 mg/dk'lık makroalbuminüri; Evre 5: Böbrek yetmezliği). Aynı nefroloji uzmanı tarafından tüm hastaların nefrolojik muayeneleri yapıldı ve nefroloji polikliniğinde bulunan ultrasound cihazındaki 3.5Mhrz konveks prob kullanılarak tüm hastaların sağ ve sol böbrek uzunlamasına ve enine çapları ile parankim kalınlıkları ölçüldü. Aynı kardiyoloji uzmanı tarafından yapılan ekokardiyografide sol ventrikül internal çapı, sol ventrikül posterior duvar kalınlığı, interventrikülerseptal kalınlık ve ejeksiyon fraksiyonları ölçüldü. Ekokardiyografik ölçümlerden sonra LVKI hesaplamak için Deveraux formülü kullanıldı. Bu formüle göre çıkan değer, boy ve kiloya göre hesaplanmış VYA'ya bölünerek g/m2 olarak LVKI skoru tespit edildi.

İSTATİSTİKSEL ANALİZ

Diyabetik hastalarda farklı evreler ile LVKI arasındaki ilişkinin incelenmesi için ki-kare testi, Kolmogorov-Smirnov testi, Student-t testi kullanıldı ve pearson korelasyon analizi yapıldı. P<0.05 değeri istatistiksel olarak kabul edildi. Korelasyon katsayısı r değeri olarak verildi. İstatistiksel analiz MedCalc istatistik yazılımı (Medcalc Türkiye Lisanslı) versiyon 10.1.6.0 kullanılarak yapıldı.

BULGULAR

Hastaların yaş ortalaması $55,2 \pm 10,9$ 'du. Hastaların %56,6'sı erkek, %43,4'ü kadındı. Çalışmamızdaki 46 hasta (%63) 24 saatlik idrar tetkikinde mikroalbüminüri dahil proteinürisi olmayan ve kreatininklirenans ölçümleri normal veya hiperfiltrasyonla uyumlu bulunmuş hastalardı ve bu hastalar evre 1 olarak gruplandırıldı. 24 saatlik idrar tetkikinde 30-

300mg/gün aralıkta mikroalbüminüri tespit edilmiş sadece 5 hasta (%7) vardı ve bu hastalar da evre 2 olarak gruplandı. Evre 3 de yer alan 16 hastanın (%22) serum kreatinin değerleri normal düzeyde, fakat 24 saatlik idrar tetkikinde 300mg/gün üzerinde proteinüri tespit edilmiş hastalardı ve evre 3 olarak değerlendirildi. Kalan 6 hastanın (%8) 24 saatlik idrar kreatinin klirensleri 30ml/dk altına inmemiş, evre 3 kronik böbrek yetmezliği ile uyumlu hastalardı ve bu hastalar da evre 4 olarak gruplandı.

Hastalar diyabet regülasyonu açısından HbA1C değerlerine göre 2 gruba ayrıldı. HbA1C değeri <%8 olan hasta sayısı 37 (26 erkek, 11 kadın), >%8 olan hasta sayısı 36 (16 erkek, 20 kadın) olarak bulundu. HbA1C değeri <%8 olan grupta LVKI $94.3 \pm 24.7 \text{ g/m}^2$ iken; HbA1C >%8 olan hasta grubunda LVKI $82.0 \pm 18.1 \text{ g/m}^2$ olarak saptandı ($p > 0,05$).

Evre1 grubunda yer alan 46 hastada LVKI $83.6 \pm 19.7 \text{ g/m}^2$ iken, evre 2-4 grubunda yer alan 27 hastada LVKI $96.6 \pm 24.9 \text{ g/m}^2$ saptandı. Her 2 grup arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı idi ($p = 0,026$). Evre 1 grubundaki hastaların LVKI skorlarını HbA1C değerine göre grupladığımızda >%8 olan grupta ($n = 23$) LVKI skoru $78.0 \pm 15.3 \text{ g/m}^2$ bulunurken; HbA1C <%8 olan ($n = 23$) grupta LVKI skoru $88.9 \pm 22.2 \text{ g/m}^2$ idi. Her iki grubun arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p = 0,059$).

HbA1C değeri <%8 olan hasta grubunda böbrek uzunlamasına boyutu $108.8 \pm 8.4 \text{ mm}$, transvers boyutu $48.8 \pm 5.0 \text{ mm}$, parankim kalınlığında $14.5 \pm 2.1 \text{ mm}$ olarak ölçüldü. HbA1C değeri >%8 olan hasta grubunda ise böbrek uzunlamasına boyutu $108.4 \pm 9.4 \text{ mm}$, transvers boyut $47.2 \pm 9.9 \text{ mm}$ ve parankim kalınlığı $15.4 \pm 2.2 \text{ mm}$ olarak saptandı. Her 2 grubun böbrek boyutları açısından karşılaştırması yapıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmedi ($p > 0,05$). Hastaların HbA1c değerlerine ve nefropati evrelerine göre böbrek çaplarının değerlendirilmesi Tablo 1 ve Tablo 2' de gösterilmiştir.

Tablo 1: Olguların HbA1c (cut-off: 8) gruplarına göre böbrek çaplarının değerlendirilmesi

	HbA1c (<8)		HbA1c (>8)		P*
	n	Ort.±SS	n	Ort.±SS	
Böbrek uzunlamasına çap	39	108,83±8,48	34	108,45±9,4	0,857
Böbrek enine çap	39	48,81±5,02	34	47,28±9,99	0,400
Böbrek parankim kalınlığı	39	14,53±2,18	34	15,45±2,27	0,082

*Independentsample t test sonucu

Tablo 2: Evre 1 ve Evre 2-3-4 olguların böbrek çaplarının incelenmesi

	Evre 1		Evre 2-3-4		P
	n	Ort.±SS	n	Ort.±SS	
Böbrek uzunlamasına çap	46	108,48±7,95	27	108,94±10,38	0,831
Böbrek enine çap	46	46,82±8,27	27	50,27±6,26	0,065
Böbrek parankim kalınlığı	46	14,8±1,79	27	15,23±2,89	0,485

TARTIŞMA

Çalışmamıza katılan hastaların %63'ü (46/73 hasta) evre 1 olarak sınıflandırdığımız mikroalbüminüri dahil proteinürisi olmayan ve kreatininklirensleri normal veya hiperfiltrasyonla uyumlu bulunmuş hastalardı. Çalışmamızda evre 1 grubundaki hastaların daha fazla olması hasta seçimi ile ilgili olarak kullandığımız metoda bağlandı. Çalışmamıza aldığımız tüm hastalar sadece Endokrinoloji polikliniğine gelen ve çalışma kriterlerini karşılayan ardışık diyabetik hastalardan seçilmişlerdi. Evre 1 grubundaki hastaların LVKI skorları, diyabetik nefropati (DNP) bulguları olan 27 hastanın (%37) LVKI değerlerinden istatistiksel olarak anlamlı düşük bulundu ($p = 0,026$).

DNP'li hastalarda LVH ve sol ventrikül sistolik disfonksiyon prevalansı yüksektir. Bu iki bozukluk kardiyovasküler ölüm riskinin artmasına katkıda bulunan başlıca faktörlerdir (6-8). LVH prevalansı, hipertansiyonu olan hastalarda %17-42, kronik böbrek hastalarında %22-47 ve diyaliz hastalarında %68.5 bulunurken, genel

popüla bildirilm çalışm edilmiş hasta 101.4 çalışm hastar saptı hesap kullanı çalışm hesap arasın mikro DM t çalışm istatis daha f gece/ olduğu hastai morta prosp hasta olara hesap hesap sonur sağ k göre olduç benz Deve diyab kontr 2 di olara rapor Çalış LVKI hasta Her anlay olan daha hasta daha

popülasyondaki oranı sadece %3.2 olarak bildirilmiştir (14-16). DNP' li hastaların alındığı bir çalışmada LVH prevalansı, %62.5 olarak rapor edilmiştir (17). Normoalbuminürik 27 diyabetik hastanın olduğu bir çalışmada LVKI $101.4 \pm 20 \text{ gm/ m}^2$ bulunmuştur (18). Bizim çalışmamızda da yer alan 46 normoalbuminürik hastanın LVKI skorları $83.61 \pm 19.73 \text{ gm/ m}^2$ olarak saptanmıştır. Çalışmamızda LVKI hesaplanmasında Devereaux yöntemi kullanılmışken, Katsunori Suzuki ve ark. yaptığı çalışmada (18) Dubois yöntemi kullanılarak LVKI hesaplaması yapılmış olması, çalışma sonuçları arasındaki farklılığın bir sebebi olabilir. 29 mikroalbuminürik ve 29 normoalbuminürik Tip 2 DM tanılı hastanın incelendiği başka bir çalışmada LVKI, mikroalbuminürik grupta istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ($p=0.09$) daha fazla bulunmuştur ve LVH varlığının, artmış gece/gün sistolik kan basıncı ve VKI ile ilişkili olduğu da bildirilmiştir (19). Tip2 diyabetik 880 hastanın yer aldığı, LVKI ve mikroalbuminüri ile mortalite arasındaki ilişkiyi değerlendirme amaçlı prospektif bir çalışmada LVKI' indeki artış, bu hastalarda majör kardiyovasküler risk faktörü olarak bulunmuştur. Bu çalışmada LVKI hesaplaması Standard EKG'de Cornell Voltaj hesaplaması yöntemi ile yapılmış olup çalışma sonunda 5 yıl içinde toplam 66 ölüm olmuş ve sağ kalanların LVKI skorlarının, ölen hastalara göre anlamlı ölçüde ($p=0.014$) daha düşük olduğu bildirilmiştir (20). Çalışmamızdakine benzer şekilde LVKI hesaplanmasında Devereaux formülü kullanılmış bir çalışmada, tip 2 diyabetli normotansif 40 hastanın LVKI skorları kontrol grubun değerleri ile karşılaştırılmış ve tip 2 diyabetiklerin LVKI skorlarının istatistiksel olarak anlamlı şekilde ($p=0.028$) artmış olduğu rapor edilmiştir (21).

Çalışmamızda HbA1C < %8 olan 37 hastada LVKI $94.3 \pm 24.7 \text{ gm/ m}^2$, HbA1C > %8 olan 36 hastada LVKI $82.0 \pm 18.1 \text{ gm/ m}^2$ olarak bulundu. Her 2 grup arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p > 0.05$). HbA1C değerleri < %8 olan grubun LVKI değerlerinin diğer gruba göre daha fazla olmasının nedeni; bu grupta erkek hastaların, diğer grupta ise kadın hastaların daha fazla olmasına bağlandı.

Evre1 grubunda yer alan 46 hastada LVKI $83.6 \pm 19.7 \text{ gm/ m}^2$, evre 2-4 grubunda yer alan 27 hastada LVKI $96.6 \pm 24.9 \text{ gm/ m}^2$ olarak saptandı. Her 2 grup arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı idi. ($p=0.026$). Çalışmamızda tip 2 diyabetik normoalbuminürik hastalarda, mikroalbuminüri ve proteinüri gelişimi ile birlikte diyabetik nefropatinin ilerleyen evrelerinde LVKI skorlarının anlamlı şekilde arttığı ve bu artışın HbA1C seviyelerinden bağımsız olduğu tespit edildi. Etnik çeşitlilik içeren bir popülasyonda LVH ve DM arasındaki ilişkiyi değerlendirme amaçlı yapılan çalışmada transtorasik kokardiyografik ölçüm sonrası, Devereaux formülü kullanılarak LVKI hesaplanmış ve diyabetik olguların LVKI $189 \pm 60 \text{ gm/ m}^2$ bulunmuş ve diyabetik olmayanlara göre anlamlı fark rapor edilmiştir ($p < 0.0001$). Çalışma sonunda Tip 2 diyabet varlığının, LVH riskini yaklaşık 1.5 kat arttırdığı ve bunun da santral obesite ile ilişkili olabileceği bildirilmiştir (22).

Çalışmamızda yer alan evre 1 ve evre 2-4 grubundaki hastalar böbrek uzunlaşmasına ve enine çapları yönünden karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmadı. Parankim kalınlıkları açısından da her iki grup arasında anlamlı fark yoktu. Çalışmamızda, tip 2 diyabet tanılı hastalarda böbrek çapları ve parankim kalınlıklarının, HbA1C değerlerindeki değişim ile ilişkili olmadığı tespit edildi. Elde ettiğimiz sonuçlar diyabetik hastalarda böbrek çaplarında küçülme olmadan da böbrek yetmezliği gelişebileceği yönündeki literatür bilgisi ile uyumlu olarak değerlendirilmiştir. Bu konu ile ilgili özellikle cinsiyet dağılımı yönünden homojen gruplar oluşturularak ve her bir grupta istatistiksel karşılaştırma için yeterli sayıda hastanın yer aldığı daha geniş çaplı çalışmaların yapılması gerekmektedir. Evre 1 diyabetik nefropati olgularında LVKI; Evre 2,3,4 grubundaki olgulara göre daha düşük bulunmuştur. Bu durum, diyabetik nefropatinin ilerleyen evrelerinde artan LVKI ile birlikte mortalite, morbidite riskinde artış olabileceğine işaret etmektedir. Evre 1 diyabetik nefropati olgularında sol ventrikül kitle indeksi; Evre 2,3,4 böbrek yetmezlikli olgulara göre daha düşük bulunmuştur. Bu durum, diyabetik nefropatinin

zilerleyen evreleri ile birlikte sol ventrikül kitle indeksiyle birlikte mortalite, morbidite riskinde artış olabileceğine işaret etmektedir.

REFERANSLAR

- 1.M.J. Koistinen. Prevalance of asymptomatic myocardial ischemia in diabetic patients. *Br. Med. J.* 1990;301:92-95.
- 2.M.A. Gall, K.Borch-Johnsen, P. Hougaard, F.S. Nielsen, H.H. Parving. Albuminuria and poor glycemic control predicts mortality in NIDDM. *Diabetes* 1995;44:1303-1309.
- 3.R.G. Nelson, D.J. Pettitt, M.J. Carraher, H.R. Baird, W.C. Knowler, Effect of proteinuria on mortality in NIDDM. *Diabetes* 1988;37:1499-1504.
- 4.M.A. Gall, K. Borch-Johnsen, F.S. Nielsen, P. Hougaard, H.H. Prving. Micro and macroalbuminuria as predictors of mortality in non-insulin-dependent diabetes. *Diabetologia* 1993; 36 (Suppl 1):A207.
- 5.E.D. Frolich, C. Apstein, A.V. Chobanian, et al. The heart in hypertension. *New Engl. J. Med.* 1992;327:998-1008.
- 6.E. Ritz. Heart and kidney: fatal twins? *American Journal of Medicine* 2006;199, suppl 1:31-39.
- 7.A. Levin, J. Singer, C.R. Thompson, H. Ross, M. Lewis. Prevalent left ventricular hypertrophy in the predialysis population: identifying opportunities for intervention. *American Journal of Kidney Diseases* 1996;vol. 27:347-54.
- 8.A. Lewin, C.R. Thompson, J. Ethie. Left ventricular mass index increase in early renal disease: impact of decline in hemoglobin. *American Journal of Kidney Diseases* 1999;34:125-34.
- 9.I. Glowinska, J. Grochowski, J. Malyszko. Cardiovascular complications in patients with diabetic nephropathy receiving pharmacological versus renal replacement therapy. *Polskie Archiwum Medycyny Wewnetrznej* 2008; 118:404-12.
- 10.A. Mataradzija, H. Resic, S. Rasic, N. Kukavisa, F. Masnic. Risk factors for development of cardiovascular complications in patients with chronic renal disease and diabetic nephropathy. *Bosnian Journal of Basic Medical Sciences* 2010;10:44-50.
- 11.O'Brien E, Coyle D. Ambulatory blood pressure measurement and the occurrence of hypertensive organ involvement. *Neth J Med* 1995;47:145-151.
- 12.Mayet J, Shahi M, Hughes AD, Stanton AV, Poulter NR, Sever PS et al. Left ventricular structure and function in previously untreated hypertensive patients: the importance of blood pressure, the nocturnal blood pressure dip and heart rate. *J. Cardiovasc Risk* 1995;2:255-61.
- 13.James MA, Fotherby MD, Potter JF. Clinical correlates of left ventricular mass in elderly hypertensives. *J Hum Hypertens* 1994;8:409-15.
- 14.K.U. Eckardt, A. Scherhag, I.C. Macdougall et al. Left ventricular geometry predicts cardiovascular outcomes associated with anemia correction in CKD. *Journal of the American Society of Nephrology* 2009;20:2651-60.
- 15.C. Zoccali. How important is echocardiography for risk stratification in follow-up of patients with chronic kidney disease? *Nature Clinical Practice Nephrology* 2007;3:178-9.
- 16.J.D. Harnett, P.S. Parfrey, S.M. Griffiths, M.H. Gault, P. Barre, R.D. Guttmann. Left ventricular hypertrophy in end-stage renal disease. *Nephron* 1988;48:107-15.
- 17.S.C. Chen, J.M. Chang, W.C. Liu, Y.C. Tsai, J.C. Tsai, H.M. Su, S.J. Hwang, H.C. Chen. Stepwise increases in left ventricular mass index and decreases in left ventricular ejection fraction correspond with the stages of chronic kidney disease in diabetes patients. *Experimental Diabetes Research* 2012;1-7.
- 18.K. Suzuki, K. Kato, O. Hanyu, O. Nakagawa, Y. Aizawa. Left ventricular mass index increases in proportion to the progression of diabetic nephropathy in Type 2 diabetic patients. *Diabetes Research and Clinical Practice* 2001;54:173-80.
- 19.M.K. Rutter, J.M. McComb, J. Forstert, S. Brady, S.M. Marshall. Increased left ventricular

mass in patie
in patie
micro:
2000;17
20.N.
Bekheir
Relati
excreti
in patie
Nephrc

mass index and nocturnal systolic bloodpressure in patientswith Type 2 diabetes mellitus and microalbuminuria. Diabetic Medicine 2000;17:321-25.

20.N. Nobakhthaghighi, M. Kamgar, M.R. Bekheirna, K. McFann, R.Estacio,R.W. Schrier. Relationship between urinary albumin excretionand leftventricular mass with mortality in patients with type 2 diabetes. Clin J Am Soc Nephrol 2006;1:1187-90.

21.H.Saglam, E. Seyfeli, I. Gul, M. Duru, C.Gokce. Index of myocardial performance in patients with type 2 diabetes without hypertension and its relationship with clinical and echocardiographic parameters. Journal of Diabetes 2009;1:50-56.

22.K.Eguchi, B. Boden-Albala, Z. Jin, T. Rundek, R.L. Sacco, S.Homma, M.R. DiTullio. Association between diabetes mellitus and leftventricular hypertrophy in a multiethnic population. Am J Cardiol 2008;101:1787-91.

diabetic
Medical

blood
ence of
Neth J

ton AV,
tricular
reated
nce of
sure dip
;2:255-

Clinical
elderly
109-15.
ugall et
redicts
d with
f the
) :2651-

nt is
follow-
sease?
) :3:178-

s, M.H.
tricular
ephron

tsai,
Chen.
s index
raction
kidney
mental

gawa,
eases
abetic
betes
3-80.

ert, S.
ricular

İZMİR ATATÜRK EĞİTİM HASTANESİ
TIP DERGİSİ
The Medical Journal of İzmir Atatürk Training Hospital

EDİTÖR

Dr. Atilla ÇÖKMEZ

DERGİ SEKRETERLİĞİ

Ashı GİRİT

DANIŞMA KURULU

Dr. Ulus Salih AKARCA
Dr. Galip AKHAN
Dr. Cezmi AKKIN
Dr. Serdar AKYILDIZ
Dr. Emin Alp ALAYUNT
Dr. Serap ALPER
Dr. Fazıl APAYDIN
Dr. Gülçin ARAN
Dr. Leyla ASLAN
Dr. Özgür ASLAN
Dr. Yüksel ATAY
Dr. Funda ATAMAZ
Dr. H. Mücahit ATALAY
Dr. Halil ATEŞ
Dr. Hasan AYDEDE
Dr. Özlem AYDIN
Dr. Serdar BAYATA
Dr. Mustafa BAŞOĞLU
Dr. Pınar BALCI
Dr. Taner S. BALCIOĞLU
Dr. Feyyaz BALTACIOĞLU
Dr. Arslan BORA
Dr. Çağrı BÜKE
Dr. İlgül BİLGİN
Dr. Murat CELİLOĞLU
Dr. Cem ÇALLI
Dr. Mehmet ÇELEBİSOY
Dr. Candan ÇİÇEK
Dr. Canan ÇOKER
Dr. Çetin DİNÇER
Dr. Evren DURAK

Dr. Yakup ERATA
Dr. Serpil ERERMİŞ
Dr. İlgen ERTAM
Dr. Oktay ERGENE
Dr. Hüdayi GENÇ
Dr. Erdem GÖKER
Dr. Yiğit GÖKTAY
Dr. Zeynep GÜLAY
Dr. Ali GÜRBÜZ
Dr. Alev GÜRGAN
Dr. Gürhan GÜNAYDIN
Dr. Rezzan GÜNAYDIN
Dr. Sara HABİF
Dr. Mehmet HACIYANLI
Dr. Sertaç İŞLEKEL
Dr. Erdi KAMER
Dr. Nagehan KARAHAN
Dr. Hüseyin KATILMIŞ
Dr. Kaan KATIRCIOĞLU
Dr. Mehmet KÖSEOĞLU
Dr. Cem NAZLI
Dr. Orhan OYAR
Dr. Semih ÖNCEL
Dr. H. Kazım ÖNAL
Dr. Gökhan ÖZGEN
Dr. Onur ÖZGENÇ
Dr. Behzat ÖZKAN
Dr. Serdar ÖZŞENER
Dr. İbrahim ÖZTURA
Dr. Ercan PINAR
Dr. Hüsnü PULLUKÇU

Dr. Sülen SARIOĞLU
Dr. Nejat SARIOSMANOĞLU
Dr. Ferit SOYLU
Dr. H. Kamil SUCU
Dr. Ulus Ali ŞANLI
Dr. İhsan Şükrü ŞENGÜN
Dr. Ercüment TARCAN
Dr. Bekir TATAR
Dr. Fatma TATAR
Dr. Hasan TATARİ
Dr. Hasan TEKGÜL
Dr. Nesrin TÜRKER
Dr. Engin ULUÇ
Dr. Sezgin ULUKAYA
Dr. Recep Gür USTAOĞLU
Dr. Mehmet UYAR
Dr. İdil ÜNAL
Dr. Haluk Recai ÜNALP
Dr. Belkas ÜNSAL
Dr. Bülent ÜNDAR
Dr. Nur YAPAR
Dr. Murat YEŞİL
Dr. Mehmet Hakan YETİMALAR
Dr. Seyran Yiğit
Dr. Levent YOLERİ
Dr. Kemal YÜCESOY
Dr. Mine YÜCESOY
Dr. Süreyya GÜL YURTSEVER
Dr. İlknur VARDAR

Sahibi

İzmir Hastanelerine Yardım ve
Bilimsel Araştırmaları Teşvik
Derneği adına,
D. İlgül BİLGİN
Dernek Başkanı

Sorumlu Müdür

Dr. Atilla ÇÖKMEZ

Yönetim Yeri

177/7 Sok. No:1 D:1 Yeşilyurt
Tel: 0 232 244 34 38

4 AYDA BİR
OLMAK ÜZERE
YILDA 3 SAYI
YAYINLANIR

TIP DERGİSİ

The Medical Journal of İzmir Atatürk Training Hospital

Cilt : 50

Sayı : 2

Ağustos 2012

TIP DERGİSİ

ISSN- 1301-479-X